האשה נקנית פרק ראשון קידושין יד.

יבא עליה ולקחה לו. כלומר ביאתה הן ליקוחיה: ודילמא כאשה. מה אשה כסף ושטר כי ביאה אף יבמה כסף ושטר כי ביאה דהא כתיב לאשה: **ויבמה.** ביאה משמע שנה עליה הכתוב לעכב: **הא מיבעי ליה ויבמה בעל כרחה. דלהכי דרשינן לה ביבמות (דף מ:):**

אם כן. דלביאה גומרת [1]אומה נימא ויבם מאי ויבמה למילף נמי בעל כרחה והכי תניא ליה בהדיא ביבמות בפ' הבא על יבמתו (דף נד.) ויבם ביאה גומרת בה ואין כסף ושטר גומרין בה ויבמה בעל כרחה: **מגלן.** דחלוצה מותרת להשא דילמא מצות חליצה הוא דרמא רחמנא עלה ולעולם לא משתריא: **כישראל בית חלוץ.** הכי משמע בישראל דאויה להכיא לבית משפלגה: **תרי כישראל.** להקים לאחיו שם בישראל: **שביא בלאו.** לשוק לא תהיה אשת המתה לאיש זר: **מה לאשה אים.** הנמרת ע"י מיתת הבעל: **שכן אוסרה מתירה.** שהרי בעלה הוא האוסרה לפיכך הוא מתירה במיתתו אבל יבמה דקידושי דבעל קאסרי לה היאך תהא מיתת היבם מתירתה: **הא נמי.** כשמת יבם נמצא אוסרה מתירה דאי לאו יבם מכי מיית הבעל אשתריא לה: **ליבם.** יעשה אשר לא יבנה וגו': **דכתיב גורל.** על השעירים: **וכתיב חוקה.** בפרשה וכל חוקה עיכוכא הוא: **הגורל עושה חטאת.** שעיר שגורל השם עולה עליו עושה חטאת: **ואין השם.** אם קרא עליו שם חטאת אינו נקבע בכך ויפיל עליהם גורלות ואם יפול הגורל על מחיבו יהא זה לעזאזל: **שיכול.** כלומר להכי איצטריך האי קרא שהייתי יכול לומר ומה במקום שלא קידש הגורל כגון גבי קנין דכתיב בהם (ויקרא ה) אחד לחטאת ואחד לעולה ואם הטיל עליהם גורל אינם נקבעים בכך ויכול לשנותם דקי"ל בסדר יומא (דף מא.) אין הקנין מתפרשות אלא אם נלקיחת בעלים או בעשיית כהן: **קידש השם.** אם אמר בשעת לקיחה זו לחטאת וזו לעולה הוקבעו ואם שינה [2]פסול: **כאן שקידש הגורל.** דכתיב (ויקרא טז) ונתן אהרן וגו' אין דין כו': **ת"ל.** שנה עליו לעכב: **הוא דרשינן קל וחומר.** להבית מה שלא נכתב בפרשה ואע"ג דכתיב עיכוכא: **לה.** דכתיב וכתב לה: **תרי לה כתיבי.** ושנאה הא אחרון וגו': **ולא לה ולחכירתה.** שנמוחן שוין שאין שני נשים מתגרשות בגט אחד [3]אם כתב פלוני מגרש פלונית ופלונית ושיו: **אמר קרא נעל.** קרא יתירא בית המלון הנעל דמלי למיכתב בית המלון: **פרט.** לנעל גדול שאין יכול להגוף בו: **מסוליים**

הוא דאתא האי מיבעי ליה [5]**לכדתניא נעלו אין לי אלא נעלו נעל של כל אדם מנא ליה ת"ל נעל נעל** [6]**ריבה א"כ מה ת"ל נעלו נעלו הראוי לו פרט לגדול שאין יכול להלך בו פרט לקטן שאין חופה את רוב רגלו פרט למסוליים**

הא נמי יוצאה בחליצה. כיון דחליצה במקום גט לא תשיב לה פירכא: **ותהא** אשת איש יוצאה בחליצה. וא"ת איכא למיפרך מה ליבמה שכן בגלאו ולכן דין הוא שתצא בקל תאמר באשת איש שהיא במיתה וי"ל כיון שמצינו שחליצה מפקע איסורא אין לחלק בין חמור לקל והכי נמי אמרינן ביבמות (דף קיט.) וכי מאחר שהתרתה מה לי איסור לאו מה לי איסור כרת ואע"ג דעבדינן מיגה לעיל ק"ו ומה אשת איש שהיא במיתה כו' לא דמי דהתם אנו רוצים להשוותם זה לזה ולימא דבטלהו אשה מותרת לאחר מיתה אין דבעל בין דיבם אבל אין לומר כשמפקיע את הקל לא יפקיע את החמור דאדרבה נאמר [4]עתה להפך הוא הדין את החמור דאין לחלק בין לחמור בין לקל כדפירשתי:

ותהא יבמה יוצאת בגט מק"ו. מימה מה לאשת איש שכן נקנית בשטר ולכך דין הוא שתצא בשטר אבל יבמה לא ומי מימא דלא פרכינן מהבנקה להוצאה הא לעיל (דף ה:) פרכינן מה לשטר שכן מוציא ומש"ה דין הוא שמכנים וכמו כן נאמר עתה להפך דכיון שמכנים דין הוא שמוציא ואומר הר"מ דעביד ק"ו מינסה וינמתו וקורא לה אשת איש דכתיב (דברים כה) ולקחה לו לאשה כיון שלקחה נעשית כאשתו לכל דבר [2] להיות יוצאה בגט אע"פ שאינה נקנית בשטר: **אמר** קרא בבה עיבובא. וא"ת מנא לן לאתויי בכה למעוטי יבמה מגט דילמא אתי למעוטי מיתת היבם אבל תהא מותרת במיתת היבם וי"ל דסברת הוא דבכה יעשה לה ממעט אבל יליאת דידי אדם [3] דהיינו גט דומיא דחליצה דתלו בעשיה אבל יליאה דידי שמים דהוי ממילא כגון מיתה לא ממעט: **הא** [4]**או הכי** דרשינן ק"ו **אע"ג** דכתיב ביה חוקה. מימה הא בפרק טרף בקלפי (יומא דף מא.) מוקמי' הא בריתא כרבי יהודה משום דאתם סיפרא רבי יהודה [5] ומשמעינן ליה לר' יהודה בפרק הוליאו לו (שם דף ס:) דאמר לא כתיב חוקה אלא בדברים הנעשים בנגדי לבן בפנים והגרלה הוי בדברים הנעשים בנגדי לבן בחוץ א"כ מאי פריך לעיל והרי יוה"כ דכתיב ביה גורל וחוקה והא לא כתיב חוקה בהגרלה כדפי' וי"ל דפריך הכא משום דכתיב אשר עלה תרי זמני [6] אלמא דרשי ק"ו אע"ג דכתיב עיכוכא והרב רבינו שמשון מקולי תירץ מדאיצטריך ליה לר' יהודה [7]וחאת לגלות דלא קיימא חוקה אלא בדברים הנעשים בנגדי לבן בפנים [8] ס"מ דדרשינן ק"ו אע"ג (היכא) דכתיב חוקה דאי לא דרשינן ק"ו היכא דכתיב חוקה ליאמוך מזאת ואתא ידענא דחוקה לא כתיב בדברים הנעשים בחוץ דהיינו הגרלה מדאצטריך ועשהו חטאת למידרש הגורל עושהו חטאת ואין השם עושהו חטאת מכלל דלא קיימא חוקה בדברים הנעשים בחוץ דהיינו הגרלה דאי קאי חוקה על דברים הנעשים בנגדי לבן בחוץ אמאי איצטריך ועשהו חטאת למעוטי קרייאת שם הא לא דרשינן ק"ו היכא דכתיב עיכוכא והיכי מיסק אדעתין לרבות קרייאת שם מק"ו אלא ס"מ דדרשינן ק"ו אפילו היכא דכתיב חוקה ולהכי איצטריך ועשהו ואפילו אי כתיבה חוקה בחוץ ואיצטריך נמי [9] וחאת לגלויי דלא כתיבה חוקה בדברים הנעשים בנגדי לבן בחוץ דליכא למימר מדאיצטריך ועשהו ידעינן ליה כיון דדרשינן ק"ו אפילו היכא דכתיב חוקה [10]: הואיל

מסורת הש"ס

1) יבמות נד., כ) [ע' תוס' יבמות מ: ד"ה דיבמה], ג) שם דף מז. ד) שם קא:, ה) [שם אותם של גרס וכל"ל], ו) שם דף קו: תוספתא דיבמות ספ"י ב ספרי פרשת כי תצא פיס' רלא, ז) [עי' נימרן פב ע"כ], ח) לעיל נ:, ט) [שם וש"נ], י) [ע' תוס' זבחים מו: ד"ה כל מדת ומוס' חולין כב: ד"ה ויתכלו], כ) [נמת"י: מיט], ל) [יומא ה.], מ) יומא מ: חולין כד. [כריתות כח.], נ) [נמת"י טוסף: גולל ומוקה], ס) [נימרן כ ע"א], ע) [נימרן פז.], פ) [מלא"ל ליתא בנמת"י ודפורי, ולא הוצה בכרש"ל, וכ"ג מרש"י דל"ג אלא], צ) יבמות קג., ק) [עי' רש"ש], ר) [נמל"ל אמת. רש"ש ופ"א], ש) [בדפו"ר: ספנ], ת) [נ"ל אי אם. (רש"ש ע"ב)], א) [ע"מהר"ל ליתא בדפו"ר, וגם לא הוצה בכרש"ל], ב) [יבמות כ ע"א], ג) [מנהדרין פו ע"א], ד) [נ"ל אמת], ה) [יומא מסז. ו) [נ"ל אמת], ז) [וע"ע תוס' יומא מא. ד"ה מסם ותוס' חולין כד. ד"ה טעמא].

תורה אור השלם

1. כי ישבו אחים יחדו גם שניהם אחד מהם ובן אין לו לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר יבמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ויבמה:
דברים כה ה
2. ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל:
דברים כה י
3. כי יקח איש אשה ובעלה והיה אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר כריתת ונתן בידה ושלחה מביתו:
דברים כד א
4. ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו וירקה בפניו וענתה ואמרה ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו:
דברים כה ט
5. ונתן אחדן על שני השעירים גורלות גורל אחד לי׳ וגורל אחד לעזאזל: ויקרא טז ח
6. והיתה זאת לכם לחקת עולם לכפר על בני ישראל מכל חטאתם אחת בשנה ויעש כאשר צוה יי׳ את משה:
ויקרא טז ז
7. והקריב אהרן את השעיר אשר עלה עליו הגורל לי׳ ועשהו חטאת:
ויקרא טז ט

מוסף תוספות

א. דכבה יעשה משמע במעשה הזה היא יוצאה ולא במעשה אחר. תוס' הרא"ש. ב. דבפרק טרף בקלפי (דף לט:) דריש רבי מאשר עלה אשר עלה תרי דימני לעבב. תוס' חולין כד. ד"ה טעמא: וחזוקה דנקיט הכא לאו דוקא אלא משום דבכפרה כתיב חוקה. תוס' הרא"ש. (ועי' תוס' יומא מא. ד"ה סתם).

עין משפט נר מצוה

קכו א מיי' פ"ב מהל' יבום הל' ח ופ"ה יבום הל' ח (ב) סמג עשין נח ע"ב טוש"ע אה"ע סימן קע סעיף יב:
קכו ב מיי' שם שם טוש"ע שם סעיף ב:
קכח ג מיי' פ"ב מהל' יבום הל' (ג) י סמג עשין נח טוש"ע אה"ע סי' קסו סעיף ז:
קכט ד מיי' פ"ח מהל' יבום הל' כ) ופ"ה הל' כ סמג עשין נב (טוש"ע אה"ע סי' קע סעי' ח):
קל ה מיי' פ"ב מהל' יבום הלכה ה סמג שם טוש"ע אה"ע סימן קסו סעיף ח (וסעי' כ וכמדר חליצה סעי' ב):
קלא ו מיי' שם הל' ח סמג שם טוש"ע אה"ע סימן קסו סעיף מב בפרד חליצה סעיף נה ובסי' קדר חליצה סעי' ס:
קלב ז מיי' פ"ח מהל' גירושין הל' ח (ג): ח (מיי' פ"ד מהל' גירושין הל' יט טוש"ע אה"ע סי' קל סעי' יז):
קלג ט מיי' פ"ד מהל' יבום הל' יט סמג עשין שם טוש"ע אה"ע סימן קסו סעיף יד:
קלד י מיי' שם הל' יח טוש"ע שם סעיף כב:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ולא כנית דין של גרים תרי:

מוסף רש"י

בעל ברחה מיבם. אחים בא עליה יבם אחי בע"ב קנאתם וירבה ומיטמת לה ולבל דבר היא אשתו בהן ביאה (יבמות מז). ספר כריתות. מדכתיב כריתות סמוך לספר (ע"ברוכין סז:). ותניא ועשהו חטאת. הגולל לה ועשהו חטאת, דממעט הגולל שעשהו חטאת דנעלגלו עליו ולין קרייאת השם שעשהו חטאת, אלא אמר זה לשם וזה לעשאל אין הקבעים בכך ומגריל עליהם, אם הגורל מעשה את הקיעות קרייאת שם הולכים אחר הגורל (חולין כד.). אלא לא הגריל אלא אמר זה לשם זה לעזאזל, לא קבע עליהן השם ויכול לחלוף (כריתות כה.). שיכול והלא דין הוא. אי לא כתיב הגורל ועשהו, אלא קרא קתא דעזאל אהכין על שני וגו', הייתי יכול לומר והלא דין הוא דהאחל הגורל קונבן יהא אף קרייאת השם קונבן (חולין כד.). ומה במקום שלא קידש הגורל. כגון קיני זבים וילדות, דאמר לחטאת ואמר לעולה, אלא הגריל עליהם שתהא על אחן אחת חטאת ועל אחן אחת עולה והטילו עליהם גורל, לא מלינו שיהא הגורל קונבן ואם רצה לשנותן הרשות בידו (שם ובע"ז יומא מ.). קידש השם. דמתאר שפיכם זה לחטאת וזה לעולה אם שינה פסול, דכתיב מזאת

הן נקבעין אז לעולה וזו לחטאת (יומא מ.). מקום שקידש הגורל. כאן אמלינו שהגורל קונבן אינו דין שהשם קונבן (שם). אע"ג דכתיב ביה חוקה. ומוקמינן לחוקה למילי אחרינא (חולין כד.). לה לשמה. אצריך לכתוב הגט לשם האיסה (גיטין כ:).

שפתך תשמור, אלמא שם קבע ואם משנה נמצאת חטאת למעלה ושולה למטה (חולין כד.) מאחר שקרא לו חטאת ולו עולה אין הכהן רשאי לשנותן, כדאמרינן (יומא מא.) מולקתה שתי תורים או שני בני יונה אחד לעולה ואחד לחטאת, כשבת לקיחה